

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 8. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemeļe, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] un [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējas) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 59/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējas lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2004. gada 17. februāra noteikumu Nr. 82 “Ugunsdrošības noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 82) 182. punktā ietvertos vārdus “reizi sešos gados”, ciktāl tie uzliek pienākumu veikt elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus ēkās, kas nodotas ekspluatācijā pēc 2004. gada 17. februāra (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 105. panta pirmajiem trim teikumiem un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzējām par spēkā neesošiem no 2012. gada 12. oktobra.

2. Saskaņā ar apstrīdēto normu zemējuma un zibensaizsardzības ierīču pārbaudes un elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumi jāveic reizi sešos gados, sprādzienbīstamā vai ķīmiski agresīvā vidē – reizi gadā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām. Pieteikumā ir apstrīdēta Ministru kabineta noteikumu atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka [...] atteica Pieteikuma iesniedzējām izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, jo viņas nebija izpildījušas ar apstrīdētajām normām uzlikto pienākumu reizi sešos gados veikt elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus. Arī Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģija ar (datums) spriedumu Pieteikuma iesniedzēju prasību noraidīja, pamatojoties uz apstrīdēto normu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējām apstrīdētā norma ir piemērota.

Pieteikuma iesniedzēju ieskatā apstrīdētā norma aizskarot viņām Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējas ir tiesīgas iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Pieteikuma iesniedzējas, uzskatot, ka viņām nepamatoti atteikts izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību par nekustamajam īpašumam nodarītajiem zaudējumiem, vērās tiesā, prasot piedzīt no akciju sabiedrības [...] apdrošināšanas atlīdzību un likumiskos procentus. Rīgas apgabaltiesas Civillietu kolēģija Pieteikuma iesniedzēju prasību noraidīja. Šo spriedumu Pieteikuma iesniedzējas pārsūdzēja kasācijas kārtībā. Senāta Civillietu departaments ar (datums) senatoru kolēģijas rīcības sēdes lēmumu atteica ierosināt kasācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēju kasācijas sūdzības. Šis lēmums nav pārsūdzams. Tātad Pieteikuma iesniedzējas ir izmantojušas visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no 2019. gada 19. septembra, kad stājās spēkā Senāta Civillietu departamenta senatoru kolēģijas rīcības sēdes lēmums. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2020. gada 18. martā. Tātad Pieteikuma iesniedzējas ir ievērojušas sešu mēnešu termiņu pieteikuma iesniegšanai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas pirmā teikuma prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Šī norma ir piemērojama kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu, kas noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajām augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Lai pārbaudītu, vai apstrīdētajā normā noteiktais pamattiesību ierobežojums atbilst Satversmes 105. panta pirmajiem trim teikumiem, nepieciešams izvērtēt, vai šis ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu, vai tam ir leģitīms mērķis un vai tas atbilst samērīguma principam, proti: 1) vai izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai nepastāv personas pamattiesības mazāk ierobežojoši (saudzējošāki) līdzekļi; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto kaitējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2015-25-01 11. un 11.3. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējas piekrīt tam, ka apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos paredzētā kārtībā pieņemtu tiesību normu un tam ir leģitīms mērķis – sabiedrības drošības un personu tiesību aizsardzība. Vienlaikus Pieteikuma iesniedzējas uzskata, ka ierobežojums neatbilst samērīguma principam, jo leģitīmo mērķi iespējams sasniegt ar citiem, Pieteikuma iesniedzējas mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Ministru kabinetam ar apstrīdēto normu vajadzēja diferencēt pienākumu veikt ēku elektroinstalācijas izolācijas pretestības mērījumus, ņemot vērā ēku vecumu. Pieteikuma iesniedzējas arī uzskata, ka likumdevējam būtu jānosaka pienākums apdrošinātājam informēt ēku īpašniekus par viņu pienākumiem attiecībā uz ēku ugunsdrošības prasību izpildi. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, vai leģitīmo mērķi ir iespējams sasniegt ar Pieteikuma iesniedzēju norādītajiem alternatīvajiem līdzekļiem, kā arī – vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto kaitējumu. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējas vēlētos, lai attiecībā uz viņām tiktu piemērota šobrīd spēkā esošā prasība objekta elektroinstalācijas pārbaudi veikt reizi 10 gados, taču nav pamatots, kāpēc viņu konkrētajā situācijā šāds ierobežojums būtu uzskatāms par atbilstošu samērīguma principam.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] un [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 59/2020).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele